

Den 26. april 2022
FVM 175

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om den Europæiske Unions geografiske betegnelser for vin, spiritus og landbrugsprodukter og kvalitetsordninger for landbrugsprodukter, om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013, (EU) 2017/1001 og (EU) 2019/787 og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1151/2012

KOM (2022) 134

Resumé

Kommissionen har fremlagt et forslag til revision af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 af 21. november 2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer. Forslaget indeholder ingen grundlæggende ændringer af de nuværende ordninger, idet sigtet med forslaget er at forbedre ordningernes funktion. Der foreslås en målrettet beskyttelse af geografiske betegnelser og mere effektive registreringsprocesser. Endvidere foreslås det, at der kan inddrages bæredygtighedskriterier på frivillig basis i ordningerne. Forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2022) 134 af den 31. marts 2022 fremsendt forslag om Europa-Parlamentets og Rådets forordning om den Europæiske Unions geografiske betegnelser for vin, spiritus og landbrugsprodukter og kvalitetsordninger for landbrugsprodukter, om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013, (EU) 2017/1001 og (EU) 2019/787 og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1151/2012. Forslaget er oversendt til Rådet i en dansk sprogudgave den 31. marts 2022.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, og artikel 118, stk. 1, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Formål og indhold

Forslaget om geografiske betegnelser er et initiativ, som fremgår af Kommissionens jord til bord-strategi. En geografisk betegnelse er en betegnelse, der anvendes på en fødevarer eller et landbrugsprodukt, som er fremstillet eller forarbejdet i et afgrænset geografisk område. Geografiske betegnelser anerkendes som intellektuelle ejendomsrettigheder.

Reglerne om geografiske betegnelser omfatter beskyttede oprindelsesbetegnelser (BOB'er) og beskyttede geografiske betegnelser (BGB'er). Der er tre ordninger for geografiske betegnelser, der omfatter landbrugsprodukter og fødevarer samt vin og spiritus. Geografiske betegnelser registreres på baggrund af en varespecifikation udarbejdet af en producentsammenslutning. Der er oprettet et EU-register, som indeholder ca. 3.500 geografiske betegnelser.

Der er fremsat forslag om en ny forordning om geografiske betegnelser for landbrugsprodukter og fødevarer, mens ordningerne om vin og spiritus ændres ved ændringer af de eksisterende forordninger.

Kommissionen angiver i begrundelsen for forslaget, at ordningerne i al væsentlighed opfylder formålet, men at der er plads til forbedringer. Forslaget indeholder derfor ikke grundlæggende ændringer af lovgivningen om geografiske betegnelser. Forslaget sigter mod at forbedre ordningernes funktion ved at sikre en målrettet beskyttelse af geografiske betegnelser og mere effektive registreringsprocesser. Endvidere foreslås det, at bæredygtighedskriterier kan inddrages i ordningerne på frivillig basis.

De vigtigste elementer i forslaget er:

1. Håndhævelsen af reglerne for geografiske betegnelser forbedres, navnlig med øget fokus på internetsalg.
2. Forslaget indeholder bestemmelser, som påvirker forholdet mellem geografiske betegnelser og varemærkerettigheder, der øger favorisering af geografiske betegnelser. Det vil sige, at et eksisterende varemærke kun beskyttes mod registrering af en geografisk betegnelse, hvis registrering – grundet varemærkets omdømme og anseelse – kan vildlede forbrugerne i forhold til den oprindelige/"rigtige" identitet for produktet.
3. Beskyttelsen af oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser omfatter også top-domænenavne på internettet, idet nationale topdomæner, der er oprettet i EU, kan tilbagekaldes efter anmodning fra en fysisk eller juridisk person med en legitim interesse.
4. Procedurene for registrering af geografiske betegnelser bliver identiske for alle tre ordninger, og ansøgninger kan fremsendes digitalt.
5. Det foreslås, at alle geografiske betegnelser skal klassificeres under den kombinerede nomenklatur, der er det numeriske kodningssystem for produkter, der bevæger sig i international handel i EU. I øjeblikket er kun et begrænset antal klassificeret.
6. Sagsbehandlingen af ansøgninger om registrering af geografiske betegnelser flyttes til Den Europæiske Unions kontor for intellektuel ejendomsret (EUIPO). Afgørelsen om registrering af en geografisk betegnelse, forbliver Kommissionens ansvar.
7. Der fastsættes regler for anvendelse af fødevarer med en geografisk betegnelse som ingrediens i en fødevarer.
8. Producenter af produkter med geografiske betegnelser tilskyndes til at fastsætte bæredygtighedskriterier, men det vil ikke være obligatorisk.
9. Ifølge forslaget kan der oprettes producentsammenslutninger på initiativ af interesserede parter. Producentsammenslutninger kan tillægges beføjelser til at samarbejde med myndighederne om håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.
10. Ordningerne om geografiske betegnelser for vin og spiritus revideres alene med henblik på, at bæredygtighedskriterier kan indgå i varespecifikationen.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger ikke.

Nærhedsprincippet

Forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det reviderer eksisterende EU-lovgivning.

Gældende dansk ret

I medfør af Lov om fødevarer, jf. lovbekendtgørelse nr. 8 af 6. januar 2022, er udstedt bekendtgørelse nr. 1073 af 13. september 2017 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer. Bekendtgørelsen omfatter bestemmelser, der er nødvendige for at administrere ordningen i Danmark.

Konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser, men en vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af bekendtgørelse om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer.

Forslaget forventes ikke at medføre statsfinansielle konsekvenser. Forslaget forventes derudover ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Det vurderes, at forslaget udgør en begrænsning af den beskyttelse, som varemærker normalt nyder i varemærkeretten. Udgangspunktet for beskyttelse af varemærker er, at disse beskyttes mod andres brug af kendetegn, der er identiske eller kan forveksles. Indehaveren af et varemærke er med forslaget stillet dårligere overfor geografiske betegnelser end over for andre forretningskendetegn, idet et eksisterende varemærke kun kan beskyttes mod registrering af en geografisk betegnelse, hvis dette – grundet varemærkets omdømme og anseelse – kan vildlede forbrugerne i forhold til den oprindelige/”rigtige” identitet for produktet.

Forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen, i §2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg.

Mejeriforeningen har tilkendegivet, at det skal præciseres, at beskyttelsen kun kan gælde i EU, og kun i visse tredjelande, hvis disse specifikt er omfattet af en konkret godkendelse/beskyttelse.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

En stor gruppe medlemsstater lægger stor vægt på at fastholde ordningerne, men en gruppe medlemsstater er skeptiske overfor at inkludere bæredygtighed som et obligatorisk element. En række medlemsstater er endvidere skeptiske overfor at uddelegere kompetence fra Kommissionen til eksterne agenter.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt enig i, at en satsning på kvalitet er nødvendig, hvis europæisk landbrug og fødevarerhverv skal klare sig i den stigende globale konkurrence, herunder fokus på bæredygtighed.

Regeringen finder dog samtidig, at ordningen skal være så enkel som muligt at administrere, ikke skal medføre øget protektionisme, skal være WTO-medholdelige og i overensstemmelse med andre internationale aftaler.

Regeringen finder, at ordningen skal være tilstrækkeligt fleksibel og markedsorienteret, tage hensyn til private og nationale ordninger og skal sikre bæredygtighed, sunde fødevarer og innovation.

Regeringen finder generelt, at de initiativer, der udspringer af forslaget skal være forbrugerorienterede og i overensstemmelse med den horisontale fødevarerlovgivning. Det gælder særligt mærkningsreglerne og lovgivningen om intellektuelle ejendomsrettigheder.

Regeringen finder endvidere, at varemærkeindehaveres beskyttelse mod registrering af en geografisk betegnelse ikke bør være ringere end den beskyttelse, som varemærkeretten giver over for andre kendetegn.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.